

למרכז הליברלי
אין מה להציע
עמ' 8

פועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדיר

زو هديرخ ZO HADEREKH

גיליון 44 / 13 בנובמבר 2024

עמ' 3

ח"כ כסיף
הושעה
מהכנסת

צילום: מרים אליסטר / פלאש 90

במקום במעונות יש לעסוק במעונות

"איש מחנה השמאל הקיצוני, חה"כ עופר כסיף, ניצל את ההזדמנות להטיף מוסר לחברי הכנסת החרדים תוך כדי שהוא מצטט את דברי הגברת עדינה בר שלום, בתו של מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל שהיום חל יום פטירתו ה-11. הדיון בוועדת החוקה עסק בין היתר בחקיקה של שלילת אזרחות נגד מורשעים בעבירות טרור נגד המדינה. כסיף ניצל את זכות הדיבור כדי להציף את נושא החטופים הנאנקים בשבי כבר מעל שנה ברצועת עזה - מאז הטבח הנורא בשבת - שמחת תורה אשתקד. בדברים שהטיח נגד חברי הכנסת החרדים בקואליציה שלטענתו אדישים למצב, אמר כסיף: '18 ח"כים חרדיים המצווים על פדיון שבויים - איך הם יכולים להתעלם? איך אנשים שומרי תורה ומצוות לא מממשים? מצוות פדיון שבויים עומדת מעל לכל דבר'. לסיום אמר כסיף: 'במקום לעסוק במעונות, יש לעסוק במעונות'."

דניאל הרץ, "כיכר השבת", 4.11

דברים בשם אומרם

הפדיה של ואטורי: בן גביר תומך טרור

"יו"ר עוצמה יהודית השר איתמר בן גביר ניצל כמעט במקרה מחוק שהיה מונע ממנו להתמודד בבחירות לכנסת. לפי דיווח של יקי אדמקר באתר וואלה, ועדת השרים לענייני חקיקה אמורה הייתה לדון בהצעת חוק של ח"כ ניסים ואטורי (ליכוד) לפיה מי שהורשע בעבירות טרור או בעבירות ביטחון לא יוכל להתמודד לכנסת, ללא תלות בסוג העונש שנגזר עליו או במשך הזמן שחלף מאז סיום ריצוי עונשו. בן גביר הורשע ב-2007 בתמיכה בארגון טרור. זאת אינה הפעם הראשונה שבה הצעת החוק עולה על שולחן הוועדה. בפעם הקודמת, בסוף מושב הקיץ של הכנסת, הזהירו גורמים משפטיים כי ההצעה עלולה להשליך על מועמדים מכל המפלגות ויועצו של בן גביר שנכח בדיון ביקש לדחות את הדיון בה בכמה חודשים."

אייר טאובר, "שקוף", 30.10

שרה ביקשה ושרה קיבלה...

"ברקע החלטת חיל האוויר לשגר בחודש שעבר שני מטוסי אף 35 ללוות את מטוס ראש הממשלה בחלק מטיסתו חזרה לארץ מעצרת האו"ם בניו יורק עמדו שורה של דרישות חריגות וחסרות תקדים של אשת ראש הממשלה שרה נתניהו. עוד לפני חיסול נסראללה - שרה נתניהו דרשה שלמטוס כנף ציון יהיה ליווי של שני מטוסי קרב בכל הדרך לארה"ב וחזרה. המזכיר הצבאי של ראש הממשלה, רונן גופמן, בחן את האפשרות מול מפקד חיל האוויר תומר בר - שסירב. כמה ימים לאחר מכן, אחרי חיסול נסראללה, בלשכת רה"מ טענו שיש חשש מתגובה של איראן או חיזבאללה. לשכת רה"מ העבירה לחיל האוויר בקשה נוספת - לצלם מהאוויר את כנף ציון כשלצידו מטוסי הקרב כך שתהיה תמונה של הליווי."

טל שלו, "וואלה", 30.11

... וגם ביבי ביקש, קיבל ולא זוכר מדוע

"ועדת החקירה לפרשת הצוללות פרסמה תמלילים מעדויות שנשמעו בפניה בדלתיים סגורות בשנת 2023 ובמחצית הראשונה של 2024. בתמלילים טען ראש הממשלה בנימין נתניהו כי הוא אינו זוכר את שיקוליו בהוראה לרכוש צוללות וכלי שיט בלי תיאום עם משרד הביטחון, וכי לא ידע על מעורבות מקורביו בפרשה."

חן מענית, "הארץ", 31.10

כסיף אאוט

"ועדת השמות הממשלתית במשרד ראש הממשלה פרסמה את מסקנותיה ופרוטוקול - ממנו עולה, כי הוחלט שלא לקרוא לעיר החרדית החדשה בנגב 'כסיף', אלא שם חדש ומרענן מהמקורות: 'מנורה בדרום'. העיר, שכונתה עד היום בשם 'כסיף', מצויה בשלבי תכנון מתקדמים. היא תהיה בעלת אופי חרדי ומתוכננת להקמה סמוך לתל ערד."

אתר "חרדים 10", 30.10

מכתבים למערכת

מרחב פתוח בעת מלחמה

בפרוץ המלחמה לפני שנה ועם התמשכותה, ראינו שהמצוקה בקרב קהילת הפליטים ברחבי הארץ הולכת וגוברת. עבור רבים, ששרדו מלחמות, רצח עם, סחר בבני אדם ועינויים אכזריים, משמעות המתקפה של חמאס והמלחמה הייתה ועודנה לחיות מחדש את הטראומה.

בדצמבר 2023, מתוך המצוקה והצורך, צמח בא.ס.ף פרויקט חדש - 'המרחב הפתוח' שיחד עם המשתתפים הפך להיות מרחב בטוח ונעים. המרחב מאפשר לפגוש אנשים נוספים מהקהילה, לשתף, לשנות קפה, ופשוט להיות.

המרחב הפתוח מתקיים אחת לשבוע והוא מרחב בלתי פורמלי, המאפשר מפגש בין חברי הקהילה מכל הגילים (מילדים ועד קשישים) במקום בטוח שמלוות שות צוות א.ס.ף. המטרה שלנו היא לאפשר מרחב של שיתוף ותמיכה של חברי קהילה "בעלי ידע מניסיון". לכל הנוכחים יש הזדמנות לתת ולקבל תמיכה. דינמיקה הדדית זו מקדמת תחושת שוויון וכבוד הדדי.

האנשים המגיעים למרחב נעזרים בחוויותיהם וביידע שלהם כדי לעזור לאחרים. זה נותן להם ולמה שהם מרגישים תוקף ונוכחות, ומעצים אותם בהכרה בערכם. המרחב תוכנן כך שיהיה מכיל ובטוח, מקדם תחושת שייכות וקהילה ברמה שווה, שבה כל נקודת מבט מוערכת.

האחריות להתנהלות המרחב נמצאת בידי המשתתפים - הם קובעים היכן לשבת, אילו פעילויות לבצע ואיך הם רוצים להשתתף, מה שמבטיח שהמרחב ייתן מענה לצרכים ולהעדפות שלהם. המרחב מציע פעילויות שונות כמו טקסי קפה מסורתיים, שיחה, הקשבה למוסיקה, ריקוד ואמנות. פעילויות אלו מאפשרות לאנשים להשתתף בקצב שלהם ולהחליט על רמת מעורבותם.

עו"ס טליה הרטמן ואסתר נגוסה

אס"ף, ארגון סיוע לפליטים

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

על רקע ניצחוננו של טראמפ בבחירות לנשיאות בארה"ב

איום הסיפוח חוזר

שר האוצר סמוטריץ' נואם לצד צילום של יחיאל סינאור (צילום: יונתן זינדל / פלאש 90)

מאיר כהנא בארה"ב. מאז היה לייטר פעיל למען הרחבת ההתנחלויות בחברון ובשאר הגדה המערבית הכבושה וכן שימש חוקר בכיר בפורום קהלת. בשנים האחרונות פרסם מאמרים הקוראים לישראל לפרק את הרשות הפלסטינית ולספח את הגדה המערבית. יצוין עוד, כי שגריר ישראל בארה"ב יהיה תפקידו הדיפלומטי הראשון של לייטר. מינויו מספק תמיכה נוספת לסברה שנתניהו מבקש לקדם את תוכניות הסיפוח מול הממשל החדש בווישינגטון.

הממשלה מקדמת מלחמה

כוונותיו של טראמפ עצמו עדיין מעורפלות. בשל קרבתו לימין הקיצוני בישראל, ייתכן כי ייתן אור ירוק לסיפוח. אך אפשר גם כי יעדיף לקדם אינטרסים אחרים באזור – כמו הנורמליזציה עם סעודיה, אשר ירדה מסדר היום בעקבות הטבח הנמשך בעזה. מכל מקום, חתירתה של ממשלת הימין לסיפוח השטחים הכבושים צפויה להאריך את המלחמה ולהחריף את הסכסוך האזורי. במקום לסיים את המלחמה, נתניהו ושותפיו מקדמים חזון מסוכן שיפגע לא רק בפלסטינים, אלא גם באינטרסים של המוני העם בישראל ובסיכוי לשלום במזרח התיכון.

אסף טלגם

הימין בישראל חוגג בעקבות ניצחוננו של דונלד טראמפ בבחירות לנשיאות ארה"ב בשבוע שעבר. נתניהו ושריו הזדרזו לברך את טראמפ על ניצחוננו, וראש הממשלה התגאה בתחילת השבוע כי כבר הספיק לשוחח עם טראמפ שלוש פעמים מאז היבחרו.

לאחר גילויי השמחה והברכות, פצחו בכירי הממשלה בדיבור גלוי על ציפיותיהם מהממשל החדש. שר האוצר בצלאל סמוטריץ' בירך בישיבת סיעת הציונות הדתית את טראמפ, וקרא לספח באופן רשמי את כל שטחי הגדה המערבית: "אחרי שנים שבהן לצערי הממשל הנוכחי בחר להתערב בדמוקרטיה הישראלית ובאופן אישי לא לשתף פעולה עימי כשר האוצר של מדינת ישראל, אני מברך את הממשל הנבחר ומצפה לעבודה משותפת ולשיתוף פעולה חזק לטובת חיזוק היחסים הכלכליים והמסחריים בין המדינות. ניצחוננו של טראמפ מביא עימו גם הזדמנות חשובה למדינת

ישראל. היינו כפסע מהחלת הריבונות על ההתיישבות ביהודה ושומרון, ועכשיו הגיע הזמן לעשות את זה".

סמוטריץ' אמר עוד: "יש היום קונסנזוס רחב בקואליציה ובאופוזיציה בכל חלקי הבית של התנגדות להקמת מדינה פלסטינית שתסכן את קיומה של מדינת ישראל. 2025 תהיה שנת הריבונות ביהודה ושומרון. נתני הנחיה למנהלת ההתיישבות במשרד הביטחון ולמנהל האזרחי להתחיל בעבודת מטה מקצועית ומקיפה כדי להכין את התשתית הנדרשת להחלת הריבונות". בהמשך הוסיף: "אני מתכוון להוביל החלטת ממשלה הקובעת שממשלת ישראל תפעל מול הממשל החדש של הנשיא טראמפ והקהילה הבינלאומית להחלת הריבונות ולהכרה אמריקאית."

סמוטריץ' אינו לבד

סמוטריץ' אינו בודד בכוונותיו. בעיתון "ישראל היום" דווח כי "בסביבת ראש הממשלה" חזרה לסדר היום ההצעה ל"החלת ריבונות" (קרי – סיפוח) בגדה המערבית הכבושה. בכאן רשת ב' דווח שנתניהו אמר בשיחות סגורות בימים האחרונים, כי בעקבות כניסתו של טראמפ לבית הלבן יש להעלות מחדש את התוכנית לסיפוח הגדה.

בהקשר זה, נתניהו מינה בסוף השבוע את הכהניסט יחיאל לייטר לשגריר ישראל בווישינגטון. בעיתון "הארץ" פורסם כי לייטר, לשעבר ראש מטהו של נתניהו, היגר לישראל לפני כארבעה עשורים במסגרת קבוצת פעילים בארגון שהקים

השרים אישרו דיקטטורה דיגיטלית

החקירה; אין מנגנונים שיבטיחו שרק חומרים הדרושים לחקירה יגיעו לידי חוקרי המשטרה וכל שאר החומר יימחק; ואין ערבויות לכך שלא תיעשה מניפולציה בחומר האגור, כמו מחיקת ראיות או שתילת ראיות. בנוסף, אין התייחסות מפורשת לחיפוש סמוי במחשב או בטלפון של עיתונאים ושל בעלי מקצוע נוספים שנהנים מחסיון מקצועי כמו עורכי דין, רופאים ופסיכולוגים. "במקום החוק המוצע יש לקדם חקיקה מידתית שתסדיר את השימוש ברוגלות להאזנות סתר בלבד, תוך קביעת מגבלות ברורות ומנגנוני פיקוח אפקטיביים. בנוסף, יש להגביל את השימוש בכלים אלה רק למקרים של פשיעה חמורה ולהבטיח פיקוח שיפוטי הדוק", הוסיפו.

חות דעת חריפה של הסנגוריה הציבורית הוגשה לוועדת השרים לענייני חקיקה בראשות שר המשפטים יריב לוין. נטען בה כי בחוק אין כל הגבלה על משך הזמן בו ניתן להפעיל אמצעי זה וכי לא נקבע מנגנון ברור להגדרת המאפיינים של תוכנות הרוגלה. עוד נכתב בחוות הדעת, כי לא נקבע כל מנגנון בקרה אפקטיבי וחיצוני למשטרה על השימוש בו ועל התוצרים שיפוקו באמצעותו. "הסנגוריה הציבורית מתנגדת נחרצות להצעה זו, שכן לטעמנו גלומה בה פגיעה חריפה ומרחיקת לכת בזכויות חוקתיות", נכתב במסמך העמדה שהגישו עו"ד ענת מיסד כנען, הסנגוריה הציבורית הארצית, ובהמשך: "הצעת החוק נעדרת מערך בלמים ואיזונים חיוניים באופן החותר תחת עקרונות היסוד של שיטת המשטר הדמוקרטי ושל הדין הפלילי בישראל".

שביתה בחברה הערבית

בעקבות רצח המנהל מבאקה

בעקבות קריאה של ועדת המעקב העליונה של הציבור הערבי, נערכה ביום ראשון השבוע (10.11) שביתה כללית בחברה הערבית במחאה על הפשיעה הגואה. על פי מעקב של יוזמות אברהם: 205 אזרחים ערבים נרצחו מתחילת 2024 – בהם 18 נשים. ההחלטה על קיום השביתה אושרה ביום חמישי, 7.11, בישיבת חירום של ועדת המעקב והוועד הארצי של ראשי הרשויות הערביות, הישיבה נערכה בעקבות רצח זיאד אבו מוך, מנהל בית הספר אבן אלהיתם בבאקה אל-גרבייה. המנהל נהרג בפיצוץ במכוניתו בדרכו לעבודתו. יו"ר ועדת המעקב, מוחמד ברכה, מסר לעיתונאים כי השביתה הייתה הכרחית נוכח העובדה שיותר מ-200 בני אדם נהרגו בחברה הערבית בתקריות אלימות ובפשעה בעשרת החודשים האחרונים.

בין הקורבנות - אישה בת 31 שנורתה למוות (10.11) בשכונה 38 בתל שבע. לפי הודעת מד"א, האישה נמצאה ללא רוח חיים כשעל גופה סימני חבלות. מהמשטרה נמסר כי נפתחה חקירה, וכי שוטרים "נמצאים בזירה ואוספים ראיות וממצאים במטרה לברר את נסיבות מותה ולהתחקות אחר מעורבים באירוע". מקורות במשטרה מסרו כי הרקע הוא ככל הנראה סכסוך בתוך המשפחה.

בחודש שעבר נרצחו ילדה בת 10 ואישה בת 29 בבית בכפר קאסם. הרצח אירע בביתה של מאי עיסא שהיא דודה של הילדה סיהאם מוסראתי. המשטרה חושדת כי היורים ביקשו לפגוע בהן בנקמה על רצח הארבעה בפיצוץ במכונית ברמלה בחודש ספטמבר האחרון.

ועדת השרים לענייני חקיקה אישרה בראשון (10.11) הצעת חוק שתאפשר למשטרה להתקין תוכנות ריגול (רוגלה) במחשבים ובמכשירים סלולריים של אזרחים ללא ידיעתם, בלא הגבלה על היקף המידע שייאסף וללא מגבלה על משך זמן המעקב. הצעת החוק, שהגיש ח"כ צביקה פוגל (עוצמה יהודית), אושרה חרף התנגדות הסניגוריה והאגודה לזכויות האזרח, ובניגוד לעמדת היועצת המשפטית לממשלה, גלי בהרב-מיארה. היועצת דרשה לאפשר את השימוש בכלים גם בעבירות שחיתות, שוחד ומרמה, אך לכך התנגדו השרים.

"משטרת ישראל לא תוכל לבצע חיפוש סמוי לשם סיכול או חשיפת עבירות שחיתות שלטונית, לרבות החמורה שבהן – לקיחת שוחד, שעונשה עשר שנות מאסר", נכתב בחוות הדעת של שרון אפק, המשנה ליועצת המשפטית לממשלה. "יש להתנגד להצעה השוללת שימוש בחיפוש לצורך חשיפת עבירות שחיתות שלטונית, נוכח פגיעתה הקשה בשלטון החוק". עוד הדגיש: "קידום הצעת החוק תוביל לפגיעה קשה מאוד ביכולת של מערכת אכיפת החוק לסכל ולחשוף עבירות שחיתות שלטונית חמורות, ובד בבד יקל באופן משמעותי על עברייני שחיתות שלטונית".

האגודה לזכויות האזרח והקליניקה לפרטיות באוניברסיטת תל-אביב פנו בשבוע שעבר לחברי ועדת השרים לחקיקה בקריאה להסיר את ההצעה מסדר היום. זאת בשל חששות הכבדים שהיא מעוררת לפגיעה בפרטיות ובזכויות אדם בסיסיות. בפנייה טענו עורכי הדין נועה דיאמונד וגיל גן-מור, כי חיפוש סמוי בטלפון או במחשב אישי הוא אמצעי קיצוני, שאם יש לו מקום בספר החוקים, ראוי להגבילו רק למטרות ביטחוניות. בהקשר הפלילי הרגיל, הרחבת סמכויות המשטרה לחיפוש סמוי בטלפונים של חשודים תוביל לפגיעה קיצונית בפרטיות הנחקרים ובזכויותיהם, ותשנה בצורה חדה את המאזן הקיים בין האזרח לשלטון. "יתרה מזאת, בניגוד לדין הקיים היום, הצעת החוק מבקשת לאפשר למשטרה גישה למידע רגיש של החשוד ושל צדדים שלישיים עוד בשלב הסמוי של החקירה, בטרם בוססו הראיות, החשוד זכה בייצוג וגרסתו נשמעה", נכתב בפנייה.

בפנייה הדגישו המשפטניות, כי הערובות המוצעות בהצעת החוק אינן מספקות להגנה על זכויות החשודים. בין היתר, אין מנגנון אפקטיבי לפיקוח בדיעבד בידי גורם עצמאי; אין הפרדה מספקת בין הגורם שעורך את החיפוש לבין צוות

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לנסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126402

חוק השתקת המורים - עוד שלב בורדיפה

העותרים היא להוביל לביטולו של החוק, או לקבוע כי אין לבצע כל מעשה, הוראה או פעולה מכוחו של החוק הנ"ל.

ארגוני המורים שותקים

מצד ארגוני המורים לא נשמעה עד כה כל התייחסות לחקיקה המכוונת נגד הציבור אותו הם מאגדים. נדם קולם של רן ארז, יו"ר ארגון המורים, שבזמן המו"מ בדבר ההסכם הקיבוצי התבטא בראיונות נגד ניסיון החקיקה, ויפה בן דוד, מזכ"לית הסתדרות המורים, שהתבטאה בעבר נגד הכוונה

מליאת הכנסת אישרה בשבוע שעבר בקריאה שנייה ושלישית ברוב של 55 תומכים מול 45 מתנגדים את הצעת החוק להשתקת המורים שיזמו חברי הכנסת עמית הלוי (הליכוד) וצביקה פוגל (עוצמה יהודית). מדובר בחוק שיאפשר למנכ"ל משרד החינוך לפטר מנהלית וללא הודעה מוקדמת עובד הוראה שהזדהה עם מעשה טרור או ביצע קריאה לביצוע מעשה טרור. במקביל מסמך החוק את שר החינוך לשלול תקציבים ממוסדות חינוך בהם התקיימו או התאפשרו גילויי תמיכה או הזדהות עם מעשה טרור או ארגון

טרור, בכפוף להליך שימוע. מדובר בהצעת חוק אשר בגרסתה המקורית דרשה כי משרד החינוך יעביר לבדיקת שב"כ את מספרי תעודות הזהוי של כל המורים בישראל לצורך בדיקה. דרישה זאת הוסרה לאור המחלוקת וההתנגדות שעוררה, בין היתר מצד השב"כ עצמו.

הצעת החוק היא עוד מרכיב בהתקפה על חופש הביטוי של הציבור הערבי בישראל, המחריפה מאז ה-7 באוקטובר. החוק נועד להפחיד את ציבור המורים הערבים מהבעת עמדה פוליטית או משיח על אודות המציאות החברתית, בין אם במסגרת בית ספרית ובין אם לא. זאת על מנת שלא למצוא

עצמם נתונים לרדיפה שלטונית. כפי שהוכח במספר רב של מקרים מאז 7 באוקטובר, אזרחים ערבים חשופים לרדיפה שלטונית גם אם בדבריהם אין כל ביטוי אותו ניתן לפרש כהזדהות או כתמיכה במעשה טרור או בארגון טרור.

משטור השיח בבתי הספר

בעקבות אישור החוק, פרסמה האגודה לזכויות האזרח הודעה בה נאמר: "מטרת החוק שעבר הלילה היא למשטר את השיח בבתי הספר ולפגוע במורים אשר התבטאויותיהם ותפיסת עולמם אינן עולות בקנה אחד עם אלה של שר החינוך והגורמים הפוליטיים השולטים במשרד החינוך. מטרת החוק - להלך אימים על מורות, מורים ומנהלי בתי ספר ערביים, לסמנם ולהפכם למטרה למעקב ולציד".

בעקבות אישור החוק, התארגנה קבוצה של נשות ואנשי חינוך, אשר בעזרת עורכי הדין ד"ר מורן סבוראי וד"ר עמית גורביץ', נערכים להגשת עתירה נגד החוק. במכתב מיצוי הליכים שנשלח מטעמם לפרקליטות, ליועצת המשפטית לממשלה, לשרי הממשלה, למשרדי המשפטים והחינוך ולכנסת טענו העותרים כי החוק המדובר הוא חוק השתקה המציג את המורים בישראל כאשמים בפרוטנציה. זאת מאחר שקיים בישראל חוק כללי בנושא הטרור ועל פניו אין צורך בחוק נוסף שהוא ייחודי לציבור מקצועי מסוים. עוד נאמר במכתב, כי החוק פוגע בחופש העיסוק של המורים ובחופש הביטוי שלהם, תוך יצירת אפקט מצנן. החוק מעניק סמכויות וכוח רב ביותר למנכ"ל משרד החינוך, הנבחר בידי פוליטיקאי, בכל הנוגע בפיטורי מורים ובתקצוב מוסדות חינוך באופן המהווה פגיעה בזכות ההתארגנות. דרישת

קולם נדם: יו"ר ארגון המורים רן ארז ויו"ר האופוזיציה ח"כ יאיר לפיד (צילום: תומר נייב / פלאש 90)

להעביר את מספרי תעודת הזהוי של כלל המורים לידי השב"כ.

התבטאות יחידה בנושא מקרב איגודי המורים הגיעה מכיוונה של סיעת חד"ש בהסתדרות המורים. בהודעה שפרסמה הסיעה נכתב: "בצעד שעורר מחלוקת רחבה, אישרה כנסת ישראל חוק המעניק למנכ"ל משרד החינוך סמכות לפטר כל מורה המגלה תמיכה או אהדה למה שמכונה 'ארגון טרור', או מביע תמיכה במה שהרשויות מגדירות כ'מעשה טרור'. בנוסף מסמך חוק זה את שר החינוך לשלול מימון מבתי ספר שצוותיהם מקיימים או מאפשרים אהדה או הזדהות עם מעשים אלה, וזאת בצעד שיש לו השלכות על מערכת החינוך כולה".

סיעת חד"ש בהסתדרות המורים ציינה את "התנגדותה הנחרצת לחקיקה זו, ומדגישה כי היא מאיימת על חופש הביטוי של המורים ומטילה עליהם מגבלות מחמירות על הבעת דעה. בסיעת חד"ש סבורים כי החוק נועד להפחיד עובדים במגזר החינוך ולא לאץ אותם לדבוק בקו שיח מסוים, כדי לגדל דור שיהיה כנוע וימנע מלהביע את דעותיו או לבקר את המדיניות הקיימת".

סיעת חד"ש בהסתדרות המורים קראה "לכל התנועות הפוליטיות, החברתיות והחינוכיות לעמוד יחד נגד חקיקה זו, אשר עלולה להגביר את מצב האפליה בחברה ולהפוך את חייהם של יחידים, בעיקר מורים, למסוכנים יותר. חד"ש מדגישה את חשיבותה של סולידריות קולקטיבית להתמודדות עם מדיניות כזו המגבילה את חופש הביטוי. ביטול חוק זה הוא צעד חיוני להגנה על מערכת החינוך מהשתלטות השלטון ולקידום החופש האינטלקטואלי במדינה".

אדם אלי

הריסות בניין בחאן יונס לאחר הפצצה ישראלית, 30 באוקטובר (צילום: עבד רחים ח'טיב / פלאש 90)

הרס עזה לא החל ב-7 באוקטובר

המבקרים בשנת 2019 הגיע ל-4.9 מיליון, ואילו מספר המבקרים בתשעת החודשים הראשונים של 2023 הגיע ל-2.5 מיליון.

אשליית "הכל בסדר"

במקביל, ממשלות ערביות שהיו עוינות לישראל בעבר נראו כמשלימות עמה ואפילו מקדמות בברכה את התחזקותה, שכן ישראל נתפסת במידה רבה כראש גשר להשפעה אמריקאית במזרח הים התיכון. לבד מדברי ביקורת הצהרתיים, שנאמרו מדי פעם כדי להרגיע רגשות פרו-פלסטיניים בקרב ההמונים בארצם, נראה היה כי שליטים ערבים אוטוקרטיים עומדים בתור לחתימה על הסכמים עם ישראל, כשהם מלווים בעידוד ובברכה של ארה"ב. אחת התוצאות המפתיעות של הסכמי אברהם, שתווכחו בחסות אמריקאית בסוף 2020, היה זרם של תיירים ויזמים ישראלים למדינות המפרץ הפרסי העשירות. ישראלים שהלכו שולל אחר האשליה לפיה "הכל בסדר", חיו בימים לפני 7 באוקטובר בעולם מדומיין שבו הפלסטינים אינם קיימים, או למצער אינם נראים. אלה שעדיין הוטרדו עקב הבעיה הפלסטינית, התנחמו באשליה שהיא ניתנת להכלה לנצח. אשליה זו קידם ראש הממשלה נתניהו, שבין יתר פעולותיו הנכלוליות השקיע את זמנו בחיזוק החמאס מול ונגד הרשות הפלסטינית, כדי לשמור על פירוד ביניהם ולמנוע אחדות פלסטינית.

גם כאשר "הרפורמה המשטרית", שהשיקה ממשלת ישראל בינואר 2023, נתקלה בהתנגדות ציבורית ניכרת, שנפרשה על מרבית הקשת הפוליטית הישראלית מן השמאל ועד לחלק ניכר מהימין, הזרם המרכזי של אופוזיציה זו לא הכיר בקשר שבין הרפורמה לבין דיכוי הפלסטינים תחת שלטון ישראל. אך מה עם הפלסטינים עצמם: מה היה האופק שלהם בשנים שקדמו ל-7 באוקטובר 2023? עבורם, מה ששרר לפני

מלחמת תבערה משתוללת כבר יותר משנה במזרח התיכון. היא גרמה הרס בל-יתואר ברצועת עזה, התרחבה לגדה המערבית, לצפון ישראל וללבנון, וכעת מאיימת להתפתח למלחמה אזורית. מלחמה זו מונעת בידי ממשלת ישראל הנחושה לפגוע בכל מי שהיא רואה כאויביה.

במדיניות זו היא זוכה בתמיכה בלתי-מסויגת של ארה"ב אשר מתפקדת כנדבנית וכספקית הנשק הראשית שלה. בעוד שמלחמה זו זוכה בדיווח רב בתקשורת, הנסיבות שהובילו אליה מושמטות מהדיון או נשכחות. הכוונה למתקפה – הסמויה מן העין – של ישראל על העם הפלסטיני אשר נמשכת כבר עשרות שנים.

עבור רוב הישראלים, בשנים שקדמו ל-7 באוקטובר 2023 שרר סטטוס-קוו נסבל או אפילו רצוי. תמר הרמן, חוקרת בכירה במכון הישראלי לדמוקרטיה, תיארה את המצב בישראל באומרה: "ההתנחלויות והיחסים עם הפלסטינים לא היו על השולחן כבר שנים", והוסיפה: "הפלסטינים כמעט ולא תפסו את תשומת לבם של יהודים ישראלים". עובדת קיומה של בעיה פלסטינית, בישראל גופא ובשטחים בהם ישראל שולטת, הועלמה ונשכחה בהדרגה.

כדי לסבר את האוזן נציין, כי דוחות נחרצים של ארגוני זכויות אדם, כגון אמנסטי אינטרנשיונל, משמר זכויות האדם ובצלם, שפורסמו בשנים 2021 ו-2022, תיארו את ישראל כמדינת אפרטהייד. כצפוי, גורמי ממשל ישראלים פטרו דוחות ביקורתיים אלו, וקודמים להם, בטענות שאלה ניסיונות אנטישמיים לדה-לגיטימציה של ישראל.

באותה תקופה, שגשגה הכלכלה הישראלית לאחר שצלחה את הקורונה בהצלחה גדולה יותר מרוב המדינות המערביות: קצב צמיחת התמ"ג של ישראל בשלוש השנים שקדמו לשנת 2023, היה גבוה יותר מזה של ארה"ב ומזה של האיחוד האירופי. בנוסף, הפכה ישראל יעד תיירות פופולרי: מספר

צעדת השיבה הגדולה התמוססה בסוף שנת 2019, ללא הקלה כלשהי במצב העזתים הנצורים. היא סימנה עוד כישלון של התנגדות פלסטינית בלתי-אלימה. לפלסטינים מבוגרים, באזור ומחוז לן, הדהדה צעד השיבה הגדולה את האינתיפאדה הראשונה של סוף שנות ה-80 ותחילת שנות ה-90: היא הייתה מפגן של גבורה ושל התארגנות המחויבת לאי-אלימות, אך למצער גם כישלון.

שלב אחרון והרסני של תהליך בן מאה שנה

כעס עצור שהצטבר במשך שנים רבות, שמקורו במצוקה קיומית ובתחושת השפלה, התפרץ ב-7 באוקטובר 2023. הפיצוץ היה חזוי מראש, אף שצורתו ותזמונו היו בלתי צפויים. ההתפרצות הייתה מעשה של ייאוש יותר מאשר מעשה נקמה: העזתים חוו אותה כפריצה של טבעת החנק והמוות. אירועי אותו יום היו מתועבים ומחרידים, כאשר בעקבות אנשי החמאס חדרו לישראל גם חברי קבוצות אחרות ויחידים. הכאוס שנוצר, בחלקו גם בשל התמוטטות הצבא הישראלי בשטח, הפתיע את הפלסטינים.

ב-10 באוקטובר 2023 כתבה עמירה הס, העיתונאית חדת ההבחנה: "במשך ימים אחדים, חוו הישראלים את מה שהפלסטינים חווים כעניין שבשגרה במשך עשרות שנים". הם חוו מציאות הכוללת: "פלישות צבאיות, מוות, אכזריות, ילדים הרוגים, גופות שנערמות בצדי הדרך, מצור, פחד, חרדה לגורל יקיריהם, שבי, השפלה צורבת. אכן, דיכוי ואי-צדק מתמשך מתפוצצים בזמנים ובמקומות בלתי צפויים".

האירועים בכל יום שלאחר 7 באוקטובר 2023 היו גם הם מתועבים ומחרידים. מתקפת הנגד של הצבא הישראלי בוצעה באופן מתוכנן ושיטתי לפי הנחיות מפורשות של נתניהו ושריו. כבר יותר משנה, ללא שום אופק של סיום, מתחוללת בעזה אורגיה בלתי מבוקרת של אלימות והרס. כך, המשקל הכולל של הפצצות שהוטלו על שני מיליון תושבי עזה כבר עולה על המשקל הכולל של הפצצות שהוטלו על דרזדן, המבורג ולונדון במהלך כל מלחמת העולם השנייה.

זה שלב אחרון, אלים והרסני יותר מכל קודמיו, של תהליך היסטורי ששינה את ההרכב האתני של פלסטין במאה השנה האחרונות. עבור רוב הציבור הישראלי, הדה-הומניזציה של הפלסטינים, שהיא תוצר של אינדוקטרינציה של עשרות שנים, הגיעה לקיצוניות המאפשרת לראות את הרס עזה כדבר צודק ואת הפלסטינים כראויים לכך.

לא ניתן לסכם את הדיון בהיסטוריה של העשורים האחרונים, ושל מה שמתחולל כעת, מבלי להזכיר כי המדיניות האמריקאית במזרח התיכון שילבה ומשלבת תמיכה בלתי מעוררת בישראל והזנחה פטרונות של הפלסטינים. הניתוק המוחלט בין המדיניות האמריקאית למציאות בשטח משתקף במאמר שג'ק סאליבן, היועץ לביטחון לאומי של ארה"ב, הגיש לפרסום למגזין Foreign Affairs ב-2 באוקטובר 2023. במאמר זה הוא טען כי המזרח התיכון "לא היה שקט יותר כבר עשרות שנים" וכי "הבאנו להרגעה של המשברים בעזה". מאמר זה מספק תיעוד כתוב ועדות חותכת לקוצר הראות ולאשליות של האחראים למדיניות החוץ האמריקאית. הגיע הזמן שארה"ב תשנה את מדיניותה ותכריח את ישראל להפסיק את ההשתוללות ההרסנית שלה בעזה, בגדה המערבית ובלבנון; שתאלץ אותה לפתוח בתהליך מהיר שמטרתו לשחרר את הפלסטינים משלטון הדיכוי הישראלי. יהיה בכך צעד ראשון לקראת פתרון צודק של הסכסוך הישראלי-פלסטיני ושל שלום אזורי מלא.

פרופ' עודד גולדרייך ופרופ' עסאף קפורי

המאמר פורסם במקור באתר znetwork

7 באוקטובר היה רחוק מאוד מסטטוס קוו נסבל: עבור אלה החיים בישראל, המשמעות הייתה המשך האפליה וההדרה; עבור אלה שגרים בגדה המערבית, המשמעות הייתה המשך הכפיפות לדיכוי שרירותי, להשפלה ולסכנה להיחרג או להיפצע במהלך פעילות צה"לית כלשהי; עבור אלה שהתגוררו בעזה, המשמעות הייתה - המשך שהייה בכלא דה-פקטו ללא הגבלת זמן וללא תקווה לשחרור.

סטטוס קוו בלתי נסבל

בישראל עצמה המשיכו הפלסטינים לסבול מרמות גוברות של אפליה מוסדית ישירה ועקיפה, והתמודדו עם גזענות גואה. אמנם היו פלסטינים שהצליחו לשפר את תנאי חייהם, נגד כל הסיכויים, אך הם היו עדיין מודרים ממרכז החברה הישראלית, במיוחד בספרה הפוליטית. הדרה זו באה לידי ביטוי בולט בחוק יסוד: הלאום משנת 2018, הקובע כי "מדינת ישראל היא מדינת הלאום של העם היהודי, שבה הוא מממש את זכותו הטבעית, התרבותית, הדתית וההיסטורית להגדרה עצמית"; וכן כי "מימוש הזכות להגדרה עצמית לאומית במדינת ישראל ייחודי לעם היהודי".

בגדה המערבית, הסכנה הגדולה ביותר שאיימה על הקיום הפלסטיני הייתה ההתרחבות הבלתי-פוסקת של ההתנחלויות והחומה שנבנתה כדי להגן עליהם. שגרת יומם של הפלסטינים הוכפפה ל"אמצעי ביטחון" אכזריים ומשפילים של כוחות הכיבוש הישראלי, וזאת במטרה למרר את חייהם. אמצעים אלה כללו עוצר, מציאות של "נזק סביבתי" בדמות חיסולים ממוקדים, מעצרים מנהליים, מחסומים, מניעת אספקת דלק ומזון, הריסות בתים, תפיסות קרקע, כבישים "עוקפים" לישראלים בלבד, ועוד. בעוד שהתנאים האלה התהוו במשך עשרות שנים, הם הפכו פוגעניים ומאיימים יותר תחת ממשלת נתניהו הנוכחית, שהוקמה בסוף שנת 2022 בשיתוף שרים מהימין קיצוני השטופים בגזענות גלויה.

אשר לעזה, כדברי הסוציולוג ברוך קימלינג ז"ל, היא הפכה "מחנה הריכוז הגדול ביותר בהיסטוריה". ראוי לציין שהוא אמר את הדברים הללו בשנת 2003, כאשר עזה עדיין לא הייתה נצורה לחלוטין. אך כעבור ארבע שנים, כאשר חמאס השתלט על רצועת עזה, הוטל מצור מוחלט על הרצועה שהפכה מובלעת. בגיליון עובדות שפורסם בשנת 2018, תיארה מועצת הפליטים הנורבגית את רצועת החוף הצרה הזאת במילים: "הכלא הלא-מקורה הגדול ביותר בעולם". ישראל שימשה כסוהר של הכלא הזה תוך שיתוף פעולה עם מצרים. שתי המדינות נהנו מחסינות בדיעה שנותן החסות האמריקאי יגן עליהם באו"ם ובפורומים בינלאומיים אחרים.

צעדת השיבה הגדולה

במרס 2018 פתחו הפלסטינים בעזה בקמפיין מאורגן שהם כינו "צעדת השיבה הגדולה": הפגנות שבועיות ליד הגדר התוחמת את עזה. החמאס, רשות השלטון בעזה מאז 2007, איפשר למחאה להתקיים מבלי להוביל אותה. המחאה הייתה יוזמה אזרחית לא חמושה, כפי שהובהר בדו"ח של ועדת זכויות האדם של האו"ם דאז (18 במרס 2019).

דרישות הקמפיין היו הפסקת המצור של ישראל על הרצועה וזכות השיבה של הפליטים הפלסטינים, הנצורים ברצועה, לכפרים ולעיירות בשטח ישראל. ישראל דיכאה את ההפגנות הלא-חמושות הללו תוך שימוש חסר מעצורים בכוח קטלני, שהשתקף במספר הנפגעים בדיכוי הזה. על פי דו"ח אמנסטי אינטרנשיונל ממרס 2019, במהלך 2018 נהרגו יותר מ-195 פלסטינים ויותר מ-28,939 נפצעו, בעוד שבצד הישראלי נהרג חייל אחד וחייל אחד נפצע באופן בינוני.

למרכז הליברלי אין מה להציע

העובדים. על רקע האינפלציה והאופי המוגבל של תוכניותיו הכלכליות, שלא היה בהן די כדי להתמודד עם עשורים של צנע ניאו-ליברלי, תפס הציבור האמריקאי את שנות כהונתו ככישלון כלכלי.

האריס, שותפתו לשלטון של ביידן, הייתה יכולה לשבור שמאלה לעומת הנשיא היוצא, ולפנות לכל אותם אמריקאים שחשים נכור. אך במקום להדגיש כי נדרשים צעדים רחבים הרבה יותר למען העובדים, לרבות העלאה של שכר המינימום, יצירה של מערכת דיוור הוגנת יותר, העלאת המיסוי מתאגידים ומחיקת חובות לסטודנטים, היא בחרה לעקוף מימין. במקום לכוון את מועמדותה נגד האליטה הנצלנית, היא התהדרה בתורמים עשירים.

קמפיין הבחירות של האריס התרכז ב"דמוקרטיה" האמריקאית ובחזון אחר קולות של עשירים בפרוורים. היא הדגישה את ההבדל בינה, התובעת לשעבר, לבין טראמפ הפושע. היא דיברה רבות על נשים ועל מיעוטים, אבל לא אמרה שום דבר קונקרטי על החיים שלהם ועל תוכניתה ליצור עתיד טוב יותר. הופעתה הייתה ריקנית, נוסחתית, וחסרת תוכן פוליטי אמיתי. במובן זה הייתה מועמדותה דומה יותר לזו של הילארי קלינטון שהפסידה ב-2016, מאשר לקמפיין המנצח של ג'ו ביידן ב-2020: ביידן הדגיש תוכניות כלכליות ואימץ צעדי מדיניות רבים מהסנאטור השמאלי ברני סנדרס.

אנמיות פוליטית גם ביחס למלחמה

ייתכן שהטעות הגדולה ביותר בקמפיין של האריס הייתה בחירתה להתהדר בשלל תומכים ימנים במאמץ להשיג את תמיכתם של מצביעים מתונים. תומך בעייתי במיוחד שהאריס התהדרה בו הוא פושע המלחמה דיק צ'ייני, אשר כסגן נשיא של ג'ורג' וו. בוש קידם את הפלישה הנפשעת לעיראק ואחראי במידה רבה להרס המזרח התיכון. בעוד טראמפ נאם על רצונו לשים קץ למלחמות, הדגישה האריס את רצונה לבנות את הצבא האמריקאי כצבא "קטלני" ואת תמיכתה הבלתי משתמעת לשני פנים בזכותה של ישראל להגנה עצמית – כלומר, לטבח בפלסטינים ובלבנונים. חשוב לציין: לא בגלל תמיכתה בישראל היא הפסידה. נושאי חוץ אינם במרכז מערכת הבחירות האמריקאית. אך חוסר יכולתה לגבש עמדה פוליטית ברורה ושונה מזו של ביידן, גם בנושא זה, הראתה את האנמיות הפוליטית שלה.

כהונתו של טראמפ, שתחל ב-20 בינואר 2025, תהיה מסוכנת. כוחות השמאל והמרכז הליברלי יאלצו לשתף פעולה כדי להתנגד לתוכניותיו המסוכנות – הן פנימית בארה"ב והן בזירה הבינלאומית. אך נוכח הכישלון הנחרץ של המרכז להתנגד לפשיזם, על השמאל ליזום ולהציע תוכנית משלו לשינוי חברתי כולל שבסיסה במדיניות כלכלית. על השמאל גם לנסח מדיניות אלטרנטיבית לשנאת המהגרים הנמצאת בלב הטיעון של הימין הפופוליסטי. מדיניות כזו אל לה להתבסס על זלזול בגזענות של מעמד הפועלים, אלא להתמודד עם השאלות הפוליטיות והכלכליות האמיתיות שהגלובליזציה ומשבר הקפיטליזם המתמשך מציבים. כפי שכתבה הכלכלנית איזבלה וובר בליל הבחירות: הגיע הזמן לדבר על כלכלה אנטי-פשיסטית. זו משימתנו.

נמרוד פלשנברג

קמלה האריס: לא סיפקה תוכנית לעתיד טוב יותר (צילום: עמוד הפייסבוק של האריס)

ניצחונו המהדהד של דונלד טראמפ בבחירות לנשיאות ארה"ב השבוע (9.11) הוא רגע שיא בעלייתו הגלובאלית של הימין הפופוליסטי החדש. הזרם הזה מבוסס על הסתה נגד מהגרים וזרים, על מדיניות כלכלית פרו-תאגידית ועל החלשת מנגנוני הדמוקרטיה הליברלית. הוא נבנה ומשגשג על בסיס הניכור המתגבר של חלקים גדולים מהציבור בצפון הגלובאלי ממנגנוני הקפיטליזם הטכנוקרטי והליברלי השולטים בתקשורת ובבירוקרטיה. כמו תופעות פשיסטיות בעבר – הפופוליזם החדש ממיר תסכול מעמדי מוצדק לטינה גזענית ולהתנגדות למנגנוני המדינה המסואבים.

טראמפ, בדרכו הליצנית והבוטה, פונה לניכור הזה באופן אפקטיבי במיוחד. הנשיא החדש-ישן לא השתנה מאז כהונתו הראשונה, רק שעתה הוא מנוסה יותר, מסוכן יותר, וחזק הרבה יותר. בניגוד לניצחון ב-2016, הבחירות השבוע היו ניצחון מובהק של טראמפ, אשר זכה גם ברוב הקולות בכלל ארה"ב ולא רק במדינות המפתח. זו הפעם השנייה בלבד שרפובליקאי זוכה ביותר קולות במערכת בחירות נשיאותית מאז 1988. טראמפ גם השיג עליה גדולה בתמיכה בו בקרב לטינים, שהיו בעבר תומכים דמוקרטים מובהקים. תוצאות הבחירות מראות, כי הציבור האמריקאי כולו פנה פניה חדשה ימינה. עם מנדט כזה, בארבע השנים הקרובות יכול הימין הקיצוני להפוך הגמוני בארה"ב, ועקב כך גם במדינות אחרות.

האריס עקפה את ביידן מימין

אך לא פחות מניצחון לימין הפופוליסטי, התוצאות הן הפסד למרכז הליברלי שהציעה קמלה האריס. כהונתו של ג'ו ביידן כנשיא התאפיינה בהרחבה משמעותית של העמדה האימפריאליסטית של ארה"ב – בייחוד בתמיכה במלחמות באוקראינה ובעזה ובהעמקת המתחים מול סין, יחד עם חריגה מסוימת מהמודל הכלכלי הניאו-ליברלי. ביידן קידם השקעות גדולות בתשתיות ובשינוי כלכלי ירוק, תמך בעבודה המאורגנת ונקט גישה אגרסיבית יחסית למונופולים. בתקופתו נרשמה עליה משמעותית במשכורות של האמריקאים ושיעור האבטלה נותר נמוך.

אך במקביל התמודד ביידן גם עם משבר אינפלציה חריף שהקשה מאוד על הציבור האמריקאי ובייחוד על מעמד

בעקבות אסופת הכתבים של אלי אמינוב

קול שמעניין להקשיב לו ולהתפלמס עמו

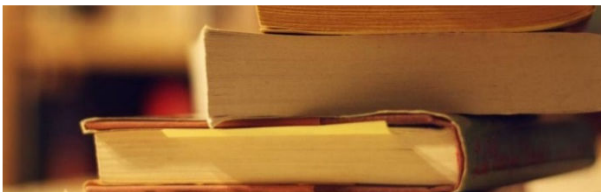
התאורטית היחידה בספר: אמינוב מדגיש שוב ושוב, למשל, שהציונות היא רק כלי שרת של מעצמות המערב, וכך מבטל את השפעתה של הפוליטיקה הישראלית. הוא מתעלם משלל מקרים בהם ישראל המרתה את פיהן של ארצות-הברית ובריטניה. גם כיום, אין התלות הישראלית בנשק אמריקאי מונעת מנתניהו להמרות את פיו של בידן ולהתגררות בו. ניתוח המערכת הבינלאומית חשוב, אך אם כל המנהיגים הישראלים הם אך ורק פיונים בידי המעצמות, איך אפשר להסביר את ההבדל בין פוליטיקאים שונים? איך אפשר לראות בהם אחראים למעשיהם? ואיך אפשר לדרוש מהם לסיים את המלחמה ואת הכיבוש?

צוהר למחשבה שמאלית שכמעט נשכחה

על אף הסתייגויותי הרבות מהניתוח של אמינוב, נודעת בעיניי חשיבות גדולה לפרסום כתביו והקריאה בספר מומלצת בחום. במציאות העגומה ונוכח זוועות המלחמה, חש השמאל הרדיקלי הישראלי לעיתים מבודד, רדוף וקטן. בא ספר זה מזכיר שתמיד היו בישראל פעילים רדיקלים שהתלבטו כיצד להשפיע על המציאות והתווכחו לגבי פתרונות. יש להודות ל"ספרי נובמבר", שמוציאים ספרים שפותחים צוהר למחשבה שמאלית שכמעט שנשכחה. בימים אלו, זוהי פעולה פוליטית אמיצה.

אלי אמינוב הוא קול שמעניין להקשיב לו, ובעיקר – להתפלמס עמו. הקריאה ב"קולו הצלול" חושפת אותנו לבעיות רבות בעמדותיו של אמינוב, אך גם לגיוון ולריבוי הזרמים במסורת השמאלית הרדיקלית הישראלית, ששורשיה עמוקים ויסודותיה איתנים, גם אם לא תמיד אנחנו חשים כך בזמנים קשים אלו. כך תורם הספר לא רק לשימור ההיסטוריה הפוליטית של השמאל הרדיקלי בישראל, אלא גם לבניית זהות שמאלית כיום. כשהציבור הישראלי דוהר לכיוונים דתיים, אכזריים ולאומניים יותר מאי-פעם, זה כמעט מעורר להקשיב לקולות ייחודיים שהתנגדו כבר לפני שנים לסדר הקיים, גם אם הם שגו בלא מעט מקרים.

גולי דולב השילוני

שבוע עיר / בעריכת לריסה מילר

מסך / קרן קולטון

בין הסיגריאות הקגילות

הוספתי סיגריאות מיוחדות.

קראתי להן סיגריאות רתם.

עשיתי אותן כל יום, בוקר, בשעות משתנות.

עדין לא הצלחתי לתזמן את קו

המחשבה עליך.

הספר "קולו הצלול", אסופה מכתביו של פעיל מצפן המנוח אלי אמינוב שראתה אור לאחרונה בהוצאת "ספרי נובמבר", הוא תרומה מרעננת לשיח השמאלי בימים חשוכים אלה. אמינוב, איש וכוך וסוער, היה פעיל תנועת מצפן ואחד החותמים הבודדים על המודעה הידועה שקראה לצאת מהשטחים הכבושים מיד בתום מלחמת יוני 1967. נבואות הזעם של מודעה זו התגשמו בדיוק מחריד. החל בסוף שנות ה-90 פעל אמינוב ב"וועד למען מדינה חילונית דמוקרטית בכל הארץ", ארגון קטן עם חזון מדיני מעניין אך בעייתי. כמה מהטקסטים בספר נכתבו עבור הארגון, אך מרביתם פורסמו במקור באתרים שמאליים שונים.

הכתבים שקובצו יחד לא נכתבו כספר מסודר. חלקם מאמרים עקרוניים, חלקם מאמרים היסטוריים, למשל על רצח רבין, הסכמי אוסלו והאינתיפאדה השנייה, וחלקם פרשנויות על ענייני השעה. אך דווקא המבנה המבולגן-לכאורה חושף את הקוראים לרוחב היריעה של אמינוב. בין מאמר על דרום אפריקה למאמר על מילת נשים בדואיות בנגב, מתבהרת לה תפיסת העולם הביקורתית שלו – על ייחודה וכשליה.

לאורך כל פרקי הספר בולטת שוב ושוב מחאתו נגד האלימות של מדינת ישראל – שהייתה, לדידו, מדינת אפרטהייד מיום הקמתה; נגד הציונות – אותה הגדיר כתנועת מתיישבים קולוניאליסטית בשירות המעצמות; ונגד הבנת היהדות כלאום – שכן בעיניו היהדות היא אך ורק דת. מושג היהדות של אמינוב הוא גם הבסיס לביקורת הנחרצת שלו על הפוליטיקה הישראלית: תפיסת העולם הרדיקלית שלו הייתה אנטי-דתית, ולאורה הוא תמך בהקמת מדינה חילונית ודמוקרטית אחת מהים ועד הירדן.

התנגד לפתרון שתי המדינות

פתרון המדינה האחת של אמינוב תרם לבידודו הפוליטי. אמינוב כתב נחרצות הן נגד פתרון שתי המדינות והן נגד פתרון הקונפדרציה הדו-לאומית. לטענתו, פתרונות אלה לא יקדמו חילוניות וסוציאליזם, אלא יחזקו זרמים שמרניים, דתיים ופטריארכליים בכל קהילה. מבחינה היסטורית, זה טיעון מעניין: במקרים רבים, מיוגוסלביה ועד לאימפריה העות'מאנית, פירוק היחידה הרב-לאומית אכן תרם להקצנה לאומנית בקרב חלק מהעמים שנפרדו. עם זאת, הטיעון הקטן הזה, חד ככל שיהיה, אינו משכנע מספיק.

בראש ובראשונה, הן הפלסטינים והן היהודים בישראל לא רק נהנים מזכות להגדרה עצמית – אלא גם טובעים אותה בעוצמה. במצב זה, מדינה אחת תחייב דיכוי חריף של אזרחיה ותשלול את זכויותיהם. שנית, אמינוב כה בז לדתיות הגוברת בקרב שני העמים שהוא אינו מצליח להבין את עלייתה או לדמיין כיצד היא תשתלב עם המדינה האנטי-קלריקלית שלו. בנוסף, המדינה האחת של אמינוב אמורה להיות סוציאליסטית – אך דווקא מפרספקטיבה מעמדית, ברור לגמרי שהפערים הכלכליים בין העמים יחריפו במסגרת מדינה אחת, במיוחד אם במדינה זו העם המנושל לא יינה משום זכויות קולטיביות. אמינוב נגע בעניין בעצמו במאמרו על אי-השוויון בדרום אפריקה לאחר נפילת האפרטהייד, אך הוא לא גזר מכך מסקנות מתבקשות.

בשורה התחתונה, פתרון המדינה החילונית שאמינוב הציע נראה יותר כמו התפלפלות שנועדה לסנוט במחנה השמאל ופחות כמו תוכנית פעולה פוליטית. אך זו אינה הבעיה

ח"כ נסיף הושעה מהכנסת לחצי שנה

המתנגדים לפשעי מלחמה היא צעד נוסף וחריף בדרך לשם. משטר נתניהו חותר לחסל את הכנסת באמצעות הוצאה מהחוק של סיעות האופוזיציה. הרחקת חברי כנסת המתנגדים לפשעי מלחמה היא צעד נוסף בדרך לשם".

שותפות השלום

די לטירוף! די למלחמה!

הפגנה ערבית-יהודית באום אל-פחם

יום שישי 15.11 | 12:30 | התכנסות ליד מסגד אל פאתח

חד"ש חיפה

פרלמנט ללא אופוזיציה

מפגש ודיון בהשתתפות

ח"כ עופר כסיף ועו"ד ד"ר חסן ג'בארין

יום ראשון 17.11 | 19:30 | יוחנן הקדוש 39, חיפה

מועדון הקולנוע בגדה השמאלית

מוחי (2017)

במאים: רינה קסטלנובו-הולנדר ותמיר אלתרמן

יום ראשון 17.11 | 19:30 | אחד העם 70 ת"א

הגדה השמאלית

עובדים על הכוונת - מהגרים תאילנדים

בחקלאות הישראלית

השקת ספרו החדש של ד"ר מתן קמינר

יום שלישי 19.11 | 20:00 | אחד העם 70 תל אביב

דיבור שמאלי

התקשורת בידי הפשיזם,

הפופוליזם וההון

מפגש עם עיתונאי ה"עין השביעית" ו"זו הדרך"

יום חמישי 21.11 | 18:30 | אחד העם 70 תל אביב

ועדת האתיקה של הכנסת החליטה בשני (11.11) החלטה חסרת תקדים להרחיק את ח"כ עופר כסיף (חד"ש) משיבות המליאה והוועדות למשך חצי שנה, עד 12 במאי 2025, ולשלול את שכרו לשבועיים. ההחלטה התקבלה עקב תמיכתו של כסיף בהליכים משפטיים נגד ישראל בבית הדין הבינלאומי בהאג. מדובר בעונש החמור ביותר שהוטל בתולדות הכנסת, שהתקבל "לאחר בחינת התבטאויותיו של כסיף כפוגעות באינטרסים הלאומיים של ישראל".

ח"כ עופר כסיף מסר בתגובה: "מדובר בהחלטה של צנזורה פוליטית לאומנית. לא ישתקו את חובתי לזעוק נגד טבח בחפים מפשע. ההאשמות בפשעי מלחמה מבוססות וממשלת ישראל עוד תיתן עליהן את הדין". לדבריו "אמירותי הפוליטיות נגד הכיבוש, הטיהור האתני, פשעי המלחמה והג'נוסייד שמבצעת ממשלת ישראל בעזה – להן עד העולם כולו – הן אמירות מבוססות החוסות תחת חופש הביטוי הפוליטי שנאמרות מתוך נאמנותי לדמותה המוסרית של החברה הישראלית ולשליחותי לצדק ליהודים וערבים".

"על מזבח הישרדות שלטונו של הארכי פושע נתניהו נמשך מסע ההסתה והצייד נגד כל מי שמשמיע קול ביקורתי, כולל משפחות החטופים. אני גאה להיות שותף לאנשים הטובים שנרדפים על ידי הממשלה הרעה הזאת", הדגיש.

תנועתו של כסיף, חד"ש, אף היא תקפה את הרחקתו מהכנסת: "משטר נתניהו חותר לחסל את הכנסת באמצעות הוצאה מהחוק של סיעות האופוזיציה. הרחקת חברי כנסת

השבוע לפי איתי בנימיני

זו הדרך ברשתות החברתיות

zoha.org.il

וואטסאפ

טוויטר

פייסבוק

אינסטגרם

טלגרם

